

Laidiens: 05.05.2000., Nr. 161/163

Ministru kabinets Noteikumi Nr. 164

Rīgā 2000.gada 2.maijā (prot. Nr.20 7.§)

Kārtība, kādā tiek aprēķinātas un atmaksātas pārmaksātās valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas

Izdoti saskaņā ar likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.¹ panta pirmo un otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek aprēķinātas un atmaksātas pārmaksātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk — pārmaksātās obligātās iemaksas) un valsts sociālās apdrošināšanas brīvprātīgās iemaksas (turpmāk — pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas).

2. Pārmaksātās obligātās iemaksas un pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas atbilstoši attiecīgajiem valsts sociālās apdrošināšanas veidiem, kuriem attiecīgā persona ir pakļauta, aprēķina un atmaksā par laikposmu, kad persona ir apdrošinātās personas statusā kā:

2.1. darba ņēmējs;

2.2. pašnodarbinātais;

2.3. persona, kuru nodarbina darba devējs — ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijā un tā uzturas Latvijā 183 dienas vai ilgāk jebkurā 12 mēnešu periodā, kas sākas vai beidzas taksācijas gadā;

2.4. persona, kuru Latvijā nodarbina darba devējs — ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā;

2.5. no valsts pamatbudžeta apdrošināmā persona;

2.6. no sociālās apdrošināšanas speciālajiem budžetiem apdrošināmā persona;

2.7. persona, kas brīvprātīgi pievienojusies valsts pensiju apdrošināšanai;

2.8. pašnodarbinātā laulātais, kas brīvprātīgi pievienojies valsts pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un maternitātes un slimības apdrošināšanai.

3. Personas pārmaksātās obligātās iemaksas un pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas aprēķina un personai atmaksā bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība "Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra" (turpmāk — aģentūra).

4. Darba devēja pārmaksātās obligātās iemaksas aprēķina aģentūra, bet šīs iemaksas atmaksā Valsts ieņēmumu dienests, novirzot tās citu darba devēja nodokļu parādu segšanai, ja tādi ir, vai ieskaita nākamo periodu maksājumos, vai pēc darba devēja pieprasījuma pārskaita norādītajā kredītiestādes kontā.

5. Darba devēja un/vai šo noteikumu 2.punktā minēto personu pārmaksātās obligātās iemaksas un/vai pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, kas nesasniedz valstī noteikto minimālo mēnešalgu (amatalgu) attiecīgajā kalendāra gadā,

netiek atmaksātas kārtējā kalendāra gadā, bet tiek uzkrātas un atmaksātas pēc tā kalendāra gada beigām, kurā tās ir sasniegušas vai pārsniegušas valstī noteikto minimālo mēnešalgu (amatalgu). Pārmaksāto obligāto iemaksu un/vai pārmaksāto brīvprātīgo iemaksu uzskaiti pārtrauc pēc personas nāves vai darba devēja likvidācijas.

6. No valsts pamatbudžeta un sociālās apdrošināšanas speciālajiem budžetiem pārmaksātās obligātās iemaksas aģentūra aprēķina un ieskaita nākamo periodu maksājumos.

7. Aprēķinātās pārmaksātās obligātās iemaksas, pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas un pārrēķināto obligāto iemaksu un brīvprātīgo iemaksu objektu noapaļo līdz latiem un santīmiem, atmetot 0,49 santīmus un mazāk un noapaļojot līdz santīmam 0,50 santīmus un vairāk.

II. Pārmaksāto obligāto iemaksu un pārmaksāto brīvprātīgo iemaksu aprēķināšana

8. Aģentūra, ņemot vērā sociāli apdrošinātās personas kontā reģistrēto obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objektu un veiktās obligātās iemaksas un/vai brīvprātīgās iemaksas, līdz kalendāra gadam sekojošā gada 1.aprīlim aprēķina:

8.1. pārmaksātās obligātās iemaksas un/vai pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, kas veiktas no obligāto iemaksu objekta un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta, kas pārsniedz Ministru kabineta noteikto iemaksu objekta maksimālo apmēru;

8.2. pārmaksātās obligātās iemaksas, kas radušās, ja obligātās iemaksas veikusi persona, kas nav bijusi sociāli apdrošinātās personas statusā, vai iemaksas, kas radušās nodokļu administrācijas kļūdas dēļ, vai ja persona ir atmaksājusi obligāto iemaksu objektu, pamatojoties uz Valsts ieņēmumu dienesta iesniegto informāciju par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicējiem, kuriem radusies pārākums (1.pielikums);

8.3. pārmaksātās obligātās iemaksas, kas radušās, ja obligātās iemaksas veiktas atbilstoši tiem sociālās apdrošināšanas veidiem, kuriem persona nav pakļauta;

8.4. pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, ja brīvprātīgās iemaksas veiktas, kad brīvprātīgi apdrošinātā persona vienlaikus bijusi arī obligāti sociāli apdrošinātās personas statusā, izņemot gadījumu, ja persona veikusi brīvprātīgās iemaksas un pēc tam tajā pašā mēnesī ieguvusi obligāti sociāli apdrošinātās personas statusu;

8.5. pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, ja brīvprātīgās iemaksas veiktas no ienākumiem, kas nesasniedz Ministru kabineta noteikto brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo apmēru;

8.6. pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, ja persona atteikusies no brīvprātīgās pievienošanās valsts pensiju apdrošināšanai par iepriekšējo periodu, kad brīvprātīgās iemaksas veiktas pēc vecuma pensijas piešķiršanas saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām", kā arī ja netiek iegūtas tiesības uz valsts vecuma pensiju saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām".

9. Pārmaksātās obligātās iemaksas un/vai pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, kas veiktas no obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta, kas pārsniedz Ministru kabineta noteikto iemaksu objekta maksimālo apmēru, aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$(\sum I - I_{\max}) \times (\sum I_s : \sum I) \times (\sum M_s : \sum I_s), \text{ kur}$$

$\sum I$ — sociāli apdrošinātās personas kontā reģistrētais obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta apmērs kalendāra gadā;

$I_{\max}$ — Ministru kabineta noteiktais obligāto iemaksu un brīvprātīgo iemaksu objekta maksimālais apmērs;

ΣI_s — attiecīgais obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta apmērs darba devējam un/vai šo noteikumu 2.punktā minētajām personām;

ΣM_s — attiecīgā veikto obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu summa darba devējam un/vai šo noteikumu 2.punktā minētajām personām.

10. Pārmaksātās obligātās iemaksas, kas radušās, ja obligātās iemaksas veikusi persona, kura nav bijusi sociāli apdrošinātās personas statusā, vai iemaksas, kas radušās nodokļu administrācijas kļūdas dēļ, vai ja persona ir atmaksājusi obligāto iemaksu objektu, pamatojoties uz Valsts ieņēmumu dienesta iesniegto informāciju, aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$\Sigma I \times L, \text{ kur}$$

ΣI — sociāli apdrošinātās personas kontā reģistrētais obligāto iemaksu objekts, no kura personai nebija jāveic obligātās iemaksas;

L — attiecīgā Ministru kabineta noteiktā obligāto iemaksu likme darba devējam un/vai šo noteikumu 2.1., 2.2., 2.3. un 2.4.apakšpunktā minētajām personām.

11. Pārmaksātās obligātās iemaksas, kas radušās, ja par personu ir veiktas obligātās iemaksas atbilstoši tiem sociālās apdrošināšanas veidiem, kuriem persona nav pakļauta, aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$\Sigma (M_m - (I_m \times L)), \text{ kur}$$

M_m — attiecīgās darba devēja un/vai šo noteikumu 2.1., 2.2., 2.3. un 2.4.apakšpunktā minēto personu veiktās obligātās iemaksas mēnesī;

I_m — obligāto iemaksu objekts mēnesī;

L — attiecīgā Ministru kabineta noteiktā obligāto iemaksu likme darba devējam un/vai šo noteikumu 2.1., 2.2., 2.3. un 2.4.apakšpunktā minētajām personām.

12. Aģentūra pēc pārmaksāto obligāto iemaksu un/vai pārmaksāto brīvprātīgo iemaksu aprēķināšanas pārrēķinu sociāli apdrošinātās personas kontā reģistrētajam obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objektam (ja obligātās iemaksas un/vai brīvprātīgās iemaksas veiktas no obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta, kas pārsniedz Ministru kabineta noteikto iemaksu objekta maksimālo apmēru) veic, izmantojot šādu formulu:

$$I_m - ((I_m : \Sigma I) \times (\Sigma I - I_{\max})), \text{ kur}$$

I_m — obligāto iemaksu un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta apmērs mēnesī;

ΣI — sociāli apdrošinātās personas kontā reģistrētais obligāto un/vai brīvprātīgo iemaksu objekta apmērs kalendāra gadā;

$I_{\max}$ — Ministru kabineta noteiktais obligāto iemaksu un brīvprātīgo iemaksu objekta maksimālais apmērs.

III. Pārmaksāto obligāto iemaksu un pārmaksāto brīvprātīgo iemaksu atmaksāšana

13. Personai, kurai aprēķinātas pārmaksātās obligātās iemaksas un/vai pārmaksātās brīvprātīgās iemaksas, aģentūra vienlaikus ar paziņojumu par sociāli apdrošinātās personas apdrošināšanas konta stāvokli nosūta (pēc šīs personas dzīvesvietas adreses) līdz kalendāra gadam sekojošā gada 31.jūlijam informāciju par pārmaksātajām obligātajām iemaksām un/vai pārmaksātajām brīvprātīgajām iemaksām, norādot attiecīgo summu, kā arī par nepieciešamību informēt par pārmaksāto obligāto iemaksu un/vai pārmaksāto brīvprātīgo iemaksu ieskaitīšanu pasta nodaļā vai kredītiestādes kontā.